

План 5

Тема: Лексичні засоби професійного мовлення

Мета: активізувати знання про застарілі слова й неологізми та їх функції в діловому стилі; поглибити розуміння синонімів, омонімів і багатозначних слів у професійному мовленні; розкрити поняття паронімів, тавтології, плеоназму, зайвих слів, канцеляризмів, штампів і кліше.

1. Пасивна лексика (застарілі слова, неологізми) у професійному мовленні.
2. Синоніми та пароніми у професійному мовленні.
3. Поняття про омонімію та багатозначність слів.
4. Тавтологія, плеоназм, зайві слова в ділових паперах.
5. Канцеляризми, штампи, кліше в документах.
6. Доповідна записка. Пояснювальна записка. Службова записка.

Ключові слова та терміни: пасивна лексика, неологізми, історизми, архаїзми, паронім, синонім, мовний штамп, кліше, омонім.

Основна література: 2- 7.

Додаткова література: 1, 6, 11, 13, 14, 15-17.

✍ Виконати практичні завдання

1. До поданих застарілих слів дібрати синоніми, які використовуються в сучасній українській мові.

Трус, однойменник, брань, бран, чадо, уста, правотар, кривосвідчення, підборонний, тать, ректи, товмач, перст, чав, піт, загорілість, глад.

2. Дібрати до запропонованих слів синоніми.

Затримання, розслідування, докази, обшук, підозрюваний, свідок, виклик, злочин, наручники, погоня, санкція.

3. Відредагувати речення.

1. Прейскурант цін долучено як доказ у справі. 2. Перший дебют адвоката відбувся у кримінальній справі. 3. Пам'ятний сувенір був предметом митного контролю. 4. Експерт мусив одягти окуляри для огляду документів. 5. Народний фольклор охороняється авторським правом. 6. Музикальна школа отримала ліцензію як навчальний заклад. 7. Білети в кіно використали як доказ у справі про шахрайство з квитками. 8. Виключення з правил застосовується лише за рішенням Верховного Суду. 9. Особу вирішили виключити зі списку присяжних. 10. Під час слідчих дій було наказано виключити світло для безпеки. 11. Адвокат повинен зробити роботу якісно та вчасно. 12. Відповідач зобов'язаний перечислити гроші за рішенням суду.

4. Пояснити, як правильно сказати:

Освоюють землі, правила чи кошти? Переказувати чи переводити гроші поштою? Житель чи мешканець цього будинку? Розмір, об'єм чи обсяг бюджету? Туфлі одягти, взути чи обути? Заступник чи замісник прокурора? Дільниця чи ділянка землі? Наступна чи слідуюча пропозиція? На поїзд білет чи квиток?

5. Усно з'ясувати значення слів, з двома, на вибір, скласти речення.

Затримання – утримання, обвинувачений – звинувачений, розшук – пошук, правопорушення – порушення, еміграція – імміграція, корисний – корисливий.

6. Пояснити помилки в словосполученнях:

Основний лейтмотив, прейскурант цін, інформаційне повідомлення, головна сутність, інша альтернатива, істина правда, народний фольклор, місцевий абориген, незвичайний феномен, відступити назад, встановлений факт, вільна вакансія, найбільш оптимальний, хронометраж часу, перша прем'єра, змішувати разом.

7. виправити помилки в оформленні документа.

Директору ЧП «Достаток»
Ільчину Іванові Сергійовичу
від ст. механіка ЧП «Врожай»
Сергієнко Генадія Юрієвича

Докладна записка

Доводжу до вашого відома, що мною Кучеренко Романом були виявлені порушення технологічного режиму у першій лабораторії 24 січня місяця цього року, завдяки недбалості електрика Кравця В. Л. Через це були виведені з строю 2 (два) інкубатора.

Акт про збитки, які були зроблені додається.

Ст. Механік

(підпис)

Сергієнко Г.Ю.

Замдиректору
Економіко-правничого
фахового коледжу ЗНУ
пану Коломоєць А. С.
від студента 1 курсу, гр. 346-
1
Іваненко Миколи Олеговича

Пояснювальна записка

Я студент М. О. Іваненко, не був присутній на парах 2 березня цього року через хворобу.

Справка №18-05/106, видана травматологом, що працює в поліклініці № 2 Шевченківського району м. Запоріжжя паном Колядою С. Г. 16.01.98, прикладається.

7.01.98 р.

підпис Бакуменко М.В.

8. Скласти зразок оформлення документа (на вибір): доповідна записка, пояснювальна записка, службова записка

Опрацювати: 1. Селігей П.О. Пуризм у термінології: український досвід на європейському тлі. *Мовознавство*, 2008, № 1. С.49-66. URL: <http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/182998/07-Selihey.pdf?sequence=1> 2. Опрацювати публікацію: Чому «останній» – не «крайній»: як правильно говорити без забобонів. URL: <https://zaxid.net/news/>